

FİZME AYŞASI'NIN YEĞENİ

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Cuma, 26 Haziran 2015 06:45 -

Ayşe, Miri köyünde Sarıkadioğlu Şevki Hoca'nın beş kızından en küçüğüdür. Türkiye'de ilk serbest seçimlerin yapıldığı 1950 başlarında komşu Fizme köyünün muhtarı Beyazıtıoğlu Fahri Efendi'ye gelin gitmiştir. Köyde birçok "Ayşa" olduğu için, diğerlerinden ayırmak için ona "Fizme Ayşası" denmeye başlanmıştır.

Fahri Efendi denince de durup biraz düşünmek icap eder! Köyün muhtarıdır. Yalnız muhtarı değil, jandarması, savcısı hâkimidir de. Adaleti sağlayan, elindeki kalın bir sopadır! Suçlu gördüklerini evin bir odasına çeker, eşek sudan gelinceye kadar döver. Hiçbir köylü buna gık bile diyemez.

Fahri Efendi, Halk Partilidir. Tek Parti döneminde devletin kırsal kesimde temsilcisidir. Demokrat Parti ise 1946'da yapılan "açık oy gizli sayım" usulü seçimler sayılmazsa 1950'de doğru dürüst yapılacak bir seçime katılmaktadır.

Köylüler yoksuldur. Cahildir. Siyasi parti nedir bilmezler. Kendilerine oylarını nereye vermeleri gerektiğini söyleyen insanlar vardır, hepsi bu kadar.

Fizmeli kadınlar, kendilerine yol göstereceği umuduyla muhtarın karısı Ayşe'ye danışırlar.

— *Gı Ayşa, reyimizi nereye vereceğiz?*

FİZME AYŞASI'NIN YEĞENİ

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Cuma, 26 Haziran 2015 06:45 -

Ayşe onlara kocasının Halk Partisini değil, Demokrat Partiyi işaret eder. Halk Partisi, parmakları açılmış bir el ile bunun yanına eklenmiş altınca parmakla (Altı Ok) temsil edilir. Demokrat Parti ise “Yeter söz milletindir” diyen kaldırılmış bir elle temsil edilir. Ayşe, Fizmeli kadınlara, gizlice el'e rey vermelerini fısıldar.

Bunun nedeni, babasının, kardeşlerinin Demokrat Parti tarafında saf tutmalarıdır. Ayşe kocasının değil babasının partisini tutmaktadır.

Türkiye çok partili serbest seçimlere geçmekte çok geç kalmıştır. Fakat ister tek partili, ister çok partili olsun, nüfusun ezici bir çoğunluğunun hiçbir siyasi kültürünün olmadığı da bir gerçektir. Siyaset denilen şey, küçük bir azınlığın kendi arasında bir çekişmenin, hesaplaşmanın ve çıkar hesaplarının yaşandığı kapalı bir av alanıdır. Ağaların, aşiretlerin oyları blok halindedir. Aileler de öyledir. Kadınların, kocalarının gösterdikleri yere oy atmaktan başka bir tercihi olamaz. Benim ömrü hayatımda rastladığım bunun aksine hareket eden ilk ve nerdeyse de tek örnek Ayşe halamdır.

AİLE SİYASİ BİR ŞİRKET DEĞİLDİR

Fakat zaman birçok şeyi değiştirmektedir. Benim yaşımda olanların köylü ana babaları hiç öğrenim görmemişken, bunların evlatları okullar bitirmiş, siyasi tercihler farklılaşmıştır. Bu durum, çekirdek ailelerde bile görülmektedir. Ana baba ile evlatları, kardeşler, eşler ayrı ayrı siyasi tercihler yapabilmektedir. Türkiye halkının özgürleşmekte olduğunun işaretlerinden biri de budur. Son seçimlerde dört kişilik bir aileden, Meclise giren dört partiye birer oy çıkmışsa bu kimseyi şaşırtmamalıdır.

Durum bu iken, bazılarının hâlâ ailede farklı siyasi tercihlerin bulunabileceğini kabul etmemeleri şaşırtıcıdır. Yüzlerce tanıdıktan, arkadaştan gelen iletilerin bazılarında çıkan sonuca bakılırsa, eşlerden birinin siyasi tercihi ötekinin de otomatik olarak tercihidir. Biri bir şey yazıp söylemişse

FİZME AYŞASI'NIN YEĞENİ

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Cuma, 26 Haziran 2015 06:45 -

---

bu, eşi de bağlar. Sanki aile bir siyasi şirkettir! Birinin bir başarısı diğerinin de başarısı sayılır. Birinde bir kusur bulunmuşsa diğeri de kusurlu demektir!

Böyle bir anlayış, burjuva devrimlerinin bile öncesi bir toplumsal yapının izidir. Herkesin kendine göre bir kişiliği, davranışı olabileceğini öngören aydınlanmayı bile kavrayamamaktır. Öyle ki, benim eşimin elinden tutup onu partiye kaydettirdiğimi, milletvekili seçtirdiğimi zannedenlerin bile olduğu anlaşılıyor. Oysa modern hukukta “suç” şahsidir...

Birkaç kişiden de olsa bu yolda değerlendirmeler gelmeye başlayınca, bunun ileride de sürebileceğini düşünerek eşime dedim ki:

—*Benim yazılarım hakkında sana bir eleştiri gelirse, yazıdaki düşünceleri ister uygun görüyor, ister görmüyor ol, “Bunu kendisine söyleyin” demelisin. Senin siyasi çalışmaların hakkında bana bir eleştiri gelirse ben de “Bunu kendisiyle görüşün, ben onun sözcüsü değilim” diyeceğim.*

Anlaştık. Zaten öyle düşünüyorduk. Ne de olsa Fizme Ayşası'nın yeğeniyiz... (24 Haziran 2015)

Fotoğraf, Ayşe Sarıhan-Saygı'yı genç kızdan göstermektedir.